

Nr 323.

Av herr **Lindhagen**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation.*

Med anledning av propositionen nr 236 om expropriation får jag anföra följande:

I motionen nr 195 i första kammaren, till vilken hänvisas, har redogjorts för jordexpropriationens öden och regeringens inställning över huvud taget under senare åren till landsbygdens sociala jordfråga. Sedan de äldre jordkommissionernas uppdrag att hävda folkets rätt till jorden för dess försörjning med skälig gottgörelse och annan hänsyn även till jordägare blivit efter 1924 års riksdag av regeringen och med år 1930 även i riksdagen avfört från dagordningen, har världssituationen och dess nödläge nu tvingat fram igen ett sökande tillbaka till de gamla riktlinjerna. Under väntetiden har egnahemsrörelsen ensam fått uträtta, vad den kunnat genom att förnämligast på frivillighetens väg med stöd av statslån premiera styckning i småbruk av färdiga större jordbruk.

Riksdagens skrivelse år 1925 om kolonisation inom landet å odlingsbar jord, vilken i regel ej är till salu annat än som tillbehör till utbudna jordbruksegendomar, gör sig nu äntligen påmind. Anslaget i 1930 års riksdagsskrivelse att, på andra lagutskottets initiativ, resa till och med tvivel på jordbruks bärighet samt därmed döva talet om folkets *rätt* till jorden med tvångsavlösning i bakgrunden har också tystnat inför arbetslöshetens problemställningar och praktiska påfrestningar.

Skogs- och flottningsarbetare togo första initiativet underifrån genom att vid 1932 års socialdemokratiska partikongress kräva en varaktig stad, ett hem med odlingsmöjligheter i arbetslöshetstider. De erinrade att en expropriationsrätt säkerligen därvid måste tala sitt övertygande språk, för att det skulle bli något bevänt med kravet.

För tillmötesgående av dessa fordringar bebådade trontalet 1933 en låneverksamhet enligt egnahemsrörelsens sed för skapande av »arbetare-småbruk». Denna loven tog mandom i propositionen nr 181. Därtill kommer nu i propositionen nr 236 även stöd av expropriationsrätt för ändamålet. Denna proposition befinnes emellertid uppta, i anslutning till förenämnda motion nr 195, expropriation även för nya jordbruk till självförsörjning, stärkande av ofullständiga jordbruk samt mark till bostadslägenheter även på landsbygden. Däremot har det lika gamla kravet på frigörelse av mindre arrendejordbruk ytterst genom tvångsavlösning ej tillgodosetts i propositionen.

Mot dessa förslag tillåter jag mig — utöver vad redan anförts i mo-

tionen nr 287 i första kammaren med anledning av propositionen nr 181 — göra allenast följande erinringar.

1) Expropriation skall således få tillitas för att *främja bildandet av egna hem eller mindre jordbruk*. I denna begreppsbestämning, som kunde vara tydligare, ingår emellertid uppenbart anskaffande av mark för bostäder även på landsbygden samt för arbetaresmåbruk och mindre jordbruk till självförsörjning, allt krav som stått på dagordningen sedan norrlandskommitténs tid.

För ekonomiseringen kan påräknas lån av egnahemslånefonden. Dessa lån beviljas av hushållningssällskapens egnahemsnämnder. Förmedlare kunna också vara kommuner genom kommunalnämnd eller särskilt utsedd nämnd, vilket dock endast i ett fåtal kommuner organiserats. Slutligen kan såsom förmedlare antagas egnahems-föreningar och bolag.

Ett undantag från denna ordning kommer att gälla för arbetaresmåbruk. Dessa ekonomiseras ur en arbetaresmåbrukslånefond, som tas ur arbetslöshetsfonden, varav två och en halv miljon tillsvidare avskiljts för ändamålet. Dessa lån äro ordnade så, att de löpa räntefritt och till stor del kunna anses såsom en skänk av staten. Till arbetaresmåbruk kan ock erhållas lån ur egnahemsfonden, men detta torde sällan tillitas, då dessa lån måste förräntas och helt amorteras.

Det må bemärkas att för de övriga ändamålen under förenämnda rubrik stå inga lån, således ej heller egnahemslånefonden, till buds för markförvärv och anläggningar inom de inre trängre stadsområdena men väl för bildandet av egna hem inom trädgårdsstäder.

Enligt propositionen om expropriation skall expropriation sökas genom egnahemsnämnderna eller de kommunala organ som bedriva statsunderstödd låneverksamhet.

Omsorgen om arbetaresmåbruk, som stödjas av arbetaresmåbrukslån, skall under statens egnahemsstyrelses överinseende handhavas av en särskild kommunalt utsedd arbetaresmåbruksnämnd. Endast kommun kan göra ansökning om lån i detta fall och likaså framställning om expropriation.

2) Vidare skall kunna ifrågakomma expropriation *för stärkande av ofullständigt jordbruk*. Denna angelägenhet upptogs inom norrlandskommittén och i dess betänkande år 1904. I 1928 års egnahems-regeringsproposition förklarades den omsider vara »av synnerlig vikt för riket».

För denna programförklaring bör nu kunna slås ett stort slag. Propositionen har ej särskilt inriktat sig därpå. Men må vi förstå, vad det gäller. Nu sitta i stor utsträckning småbrukare med otillräckliga ägor utan förut vanliga biförtjänster. Hemflyttade arbetslösa barn gå utan arbete.

Det är väl då en viktig och brådskande angelägenhet att skaffa dem odlingsarbete, det produktivaste arbetet åt arbetslösa. Det skaffar familjen sysselsättning och mat. Det lättar kommunernas börda. Det kan

giva arbete även åt andra arbetslösa, som inackorderas i en sådan familj och hjälpa till. Det kan avsevärt för all framtid förverkliga programmet om förbättring av ofullständiga jordbruk. Det blir till sist icke minst den välsignelse med dylikt arbete, att de arbetslösa få arbeta för egen räkning.

För ekonomisering av en sådan verksamhet står redan nu till buds allmänna egnahemslånefonden, helst sedan från 1928 även den, som ej erhållit lån ur nämnda fond, kan få särskilt lån för jordbrukets utvidgning. Här gäller det emellertid ett lån, som skall förräntas och amorteras. Bidrag för ifrågavarande ändamål kan ock erhållas genom premielån, som tilldelas den, som erhållit egnahemslån, för nya anläggningar. Om dessa verkställas efter föreskrift efterskänkes beloppet, vilket därigenom får karaktären av en gåva från staten. I årligt anslag till premiefonden utgår för närvarande 600,000 kronor. Ett visst understöd kan ock erhållas av ett extra reservationsanslag av 1,100,000 kronor för stödlån för egnahemslåntagare, men denna möjlighet anses av vissa skäl få mindre betydelse.

Det bör härvid uppmärksammas, att ett fullkomnande av ofullständiga jordbruk bör taga en stor utsträckning, om det främjas målmedvetet av myndigheterna med stöd tillika av en expropriationsrätt. I detta fall gäller det tillägg av oodlad jord på skogsmark och utmark och eventuellt tillskott av husbehovsskog. I bägge fallen kommer nämligen mark antagligen sällan att stå till buds frivilligt. För ett sådant måls vinnande erfordras därför framdeles icke blott expropriationsrätt utan jämväl ökat ekonomiskt bidrag. Denna angelägenhet har ock behjärtats av O. E. Sandberg jämte nio medmotionärer i en motion i andra kammaren. I den hemställes att för utlämnande under 1934 av ett statsbidrag till nyodling och betesförbättring ävensom till stenröjning och till jordkörning av myrjord å ofullständiga jordbruk anvisa ett extra reservationsanslag av 1,300,000 kronor. Förmedlare av förenämnda lån bliva sålunda i detta fall egnahemsnämnderna, i några fall kommuner samt vissa egnahemsföreningar och bolag. Ansökningar om expropriation kunna dock blott ingivas av egnahemsnämnderna och kommunerna.

3) Som sagt saknas i propositionen *expropriationsrätt för frigörelse av mindre arrendejordbruk*. Det är dock ett gammalt ständigt återkommande krav allt sedan norrlandskommitténs tid. Att hava till hands även en sådan befogenhet vid förefallande behov är lika välbetänkt. Då nu folkförsörjningen är ett brinnande spörsmål, är det en aktuell angelägenhet, att jordbruket skötes med större intresse än som kan förväntas av en arrendator med en ofördelaktig och osäker besittningsrätt.

En sådan frigörelse är så mycket mer av behovet påkallad just nu, som därigenom tillika bättre kontroll skulle kunna organiseras till förekommande, att genom dylik arrendejordbruks utbrytning mångenstädes tillskapas nya ofullständiga jordbruk. Riksdagen 1933 har även begärt en

undersökning, bland annat, hur härmed kan förhålla sig. Till andra lagutskottets utlåtande nr 18 i detta ämne har av mig fogats ett program för denna undersökning, vilket på ett omfattande sätt söker belysa undersökningens nödvändighet.

En sådan expropriationsrätt, som ovan sägs, möjliggör tillika en rationell och definitiv lösning av den sociala arrendefrågan. Den växande knappheten av arbetsförtjänsten i skogarna, som förr räckte till även för småbönder, förslår nu i åtskilliga trakter knappast ens för arrendatorerna. Dessa anse sig därför nödsakade att klamra sig fast vid denna förtjänst med uppgivande i nödfall av de betingelser för jordbruks drivande och en människovärdig tillvaro, som statsmakten genom en social arrendelag sökt åstadkomma. Denna konflikt är ju icke naturlig och skapandet av ett konkurrensförhållande mellan småbönder och arrendatorer är icke heller något ideal. En rimlig lösning kan endast ske genom att med tiden det sociala arrendesystemet under enskilda jordägare försvinner. Så har skett i Finland på kort tid och därav har man funnit sig väl. Professor Wohlin förordade ock en gång livligt i jordkommissionen, att avlösning av arrendesystemet borde totalt genomföras på en kort tid. I jäsningstider som nu bör tillfället utnyttjas att genomföra reformer, som betyda något.

4) I sammanhang med organiserandet av expropriationsinstitutet bör ej försummas att även söka genomföra, oaktat tvist ej föreligger, en *formell expropriation, som frigör de utbrytna områdena från inteckningar*. Det har nämligen ansetts gå för sig genom alla slags expropriationsåtgärder, således också avlösning av tomtmark enligt ensittarlagen. Men eljest ställer sig lagstiftaren försagd och valhänt. Detta utgör fortfarande i egnahemsrörelsen ett av dess största bekymmer. Den lagstiftning, som på sista tiden frestats, lär fortfarande vara företrädesvis ett palliativ utan avsevärd praktisk betydelse.

Då en expropriationslagstiftnings uppgift är icke minst att i regel möjliggöra frivilliga uppgörelser, så framställer sig såsom en uppgift att genom ett påbröd av någon enkel och billig skenexpropriation eventuellt kunna vinna den stora fördel, som ovan sagts. Jordkommissionen frestade ett sådant försök i sitt förslag till lag om rikets kolonisation, där det återfinnes i 47 och 48 §§ (se motionen 195, sid. 21). Målet kan emellertid vinnas endast i samband med en sådan lagstiftning, som nedan under punkt B 1) i yrkandena ifrågasättes.

5) Propositionen upptar vissa ändringar i de kostnadsbestämmelser, som återfinnas i 67 § av *allmänna expropriationslagen*. De nuvarande bestämmelserna ha länge varit föremål för kritik. Skall icke väsentlig effekt av den nya expropriationen äventyras för de nu tillagda expropriationsändamålen, får nämnda lagrums ensidiga inställning modifieras. I norrlandskommitténs förslag förordades, att kostnad, som uppkommit i anledning av sakens hänskjutande till expropriationsnämnd, skulle gäl-

das efter de i 21 kap. rättegångsbalken stadgade grunder. Dessa äro i lagen formulerade sålunda: »Finnes någon sak hava varit så mörk och tvivelaktig att man till rättegång skälig orsak haft, känne då var sin kostnad själv.» Detta anser propositionen vara att gå för långt.

Man kan ju ifrågasätta, vilken formulering som är mest lättolkad. Men det finns väl föga reson i, att då i dessa nödtider konfiskation utan ersättning av inkomster och kapital anses vara oundgänglig, så glömmes bort, att skälig socialisering av jord är den förnämligaste av all socialisering. Det är icke nog med, att här ersättning lämnas och annan hänsyn tages till den store jordägaren. Man skall icke ens våga röra vid den gamla allmänna expropriationslagens överklagade robusta vakthållning kring äganderätten. Där gällde det för övrigt att för bärkraftiga företag exproprieras även småbrukares och lägenhetshavares jord. I detta fall äger ett motsatt förhållande rum. Här gäller det att för dem, som icke ha någon jord, mot gottgörelse förvärva vad som kan undvaras och ej brukas av dem, som ha mycken jord.

I jordkommissionens förslag, som lade expropriationsförrättningen ej under allmänna expropriationslagen utan i en särskild utformad lag med anslutning till ensittarlagens förhandlingsbestämmelser, föreslogs i kostnadsfrågan ett stadgande, som återfinnes i § 37 av kommissionens lagförslag (se motionen nr 195, sid. 19). Ett tillägg till § 67 föreslås nedan i nära anslutning till jordkommissionens formulering.

6) Med uppgivandet att söka bygga folkets rätt till jorden på en rättsordning har den sociala jordfrågan tämligen helt ingått i egnahemsrörelsen. Denna sammanblandning vidhålles även i denna proposition, som dock nu åter söker skatta åt den uppfattningen, att land måste byggas med lag och ej blott med välgörenhet.

Ett uttryck därför är påståendet att *det finnes i landet tillräcklig jord till buds, så att någon expropriationsrätt behöves ej.*

Man kan väl en gång medgiva, att jord i rättan tid, på rätt plats, till behörig art, i erforderlig omfattning, till rimligt pris ej kan stå till buds överallt där det behövs.

Vidare tänka vi blott på egnahemsrörelsens uppgift att förvärva stora jordbruksegendomar och stycka dem till småbruk. Egnahemsrörelsen rör sig huvudsakligen med odlad jord. Det är denna salubjudning av herrgårdar och till en del av bolags arrendegårdar, bakom vilka alla småverk i jordfrågan förskansa sig med, att det finnes tillräckligt med jord till salu. Man förbiser att utbudning av enbart odlingsbar jord sällan eller icke alls förekommer. Det är endast på sådan jord, som verklig kolonisation kommer till stånd. Vidare får individen med sina rötter i hemorten icke betraktas såsom en transportvara, som kan flyttas hur som helst. Odlingsmark i olika delar av riket, som är brytningsvärd, kan icke alls flyttas. Den är således till för den, som vill och måste

bo just i närheten av densamma. Värmlandsundersökningen gjorde en enquête i alla socknar, huruvida den jordlösa befolkningen önskade sig jord i hembygden eller nöjdes med att få den annorstädes. Alla svaren valde enstämmigt hemorten.

Den som vill skapa sig ett nytt jordbruk föredrar i regeln att slå sig fram med detsamma genom anlitande av de utvägar och relationer, som hembygden erbjuder. En arrendator som vill frilösa sitt arrendejordbruk, vilket ej är till salu eller erbjudes på oförmånliga villkor, särskilt i fråga om jordutdelningen, måste hjälpas med en expropriationsförfattning. Den, som vill förbättra ett ofullständigt jordbruk, måste självfallet tillhandahållas förbättringen från grannskapet.

Det förhåller sig, uppriktigt sagt, väl så, att vakthållningen kring äganderättens helgd ligger bakom ovannämnda förevändningar. Det medges också, från en del vederbörande ämbetsverk och skogsindustriens målsmän, vilka avgivit yttrande även över detta förslag. Avstyrkandet eller obenägenheten i övrigt kommer nu som alltid begripligt nog från enahanda intressen och miljö, som konsekvent under årens lopp varit motståndare till en effektiv lösning av den sociala jordfrågan.

För att bryta detta sammanhang med egnahemsrörelsen behöver således särskilt betonas, att här är det fråga om verklig kolonisation på odlingsbar jord såsom 1925 års riksdags skrivelse krävde och icke om styckning av färdiga jordbruk.

7) Ett annat missförhållande, som den förenämnda sammanblandningen med egnahemsrörelsen åstadkommit, är det uppkomna samröret mellan teknisk och social jordpolitik. Under alla strider från sekelskiftet för den sociala jordfrågan har lejonparten av »vederbörande ämbetsverk» och framför allt *hushållningssällskapen och deras institutioner (§ 108)* rest motstånd eller i lyckligaste fall lämnat ett ovilligt medgivande. Denna erfarenhet har upprepat sig även i detta fall. Hushållningssällskapens förvaltningsutskott och egnahemsnämnder ha i regel motsatt sig propositionens förslag.

Men under inflytande av nämnda sammanföring av teknisk och social jordpolitik har propositionen i alla fall åt förslagets främste motståndare, egnahemsnämnderna eller representanterna för det tekniska jordbruket, överlämnat initiativet och intresset för propositionens tillämpning i praktiken. Därifrån har dock undantagits organiserandet av arbetaresmåbruken, och det hade väl varit riktigt, om någon motsvarande ordning även för författningsens tillämpning i övrigt blivit ifrågasatt.

Det kan hava sitt intresse att taga del av den i lantbruksstyrelsens årspublikationer lämnade uppgifter, om vilka yrkesgrupper äro representerade i hushållningssällskapens egnahemsnämnder. I motionen nr 178 i första kammaren för 1929 har (sid. 14 och 15) lämnats en uppgift om nämndernas sammansättning 1922 och 1927. År 1932 ställer sig uppgiften sålunda: tjugotre lantbrukare, femton godsägare, tio hushållnings-

sällskapssekreterare, nio landstingsmän, åtta landshövdingar, sju hemmansägare, fyra lantmannaskoleföreståndare, fem landskamrerare, tre direktörer, tre häradshövdingar, tre byggmästare, två länsassessorer, två lasarettssysslomän, två nämndemän, två överlantmätare, en distriktslantmätare, tre småbrukare, en jägmästare, en konsul, en auditör, en landsfiskal, en riksdagsman, en professor, en borgmästare, en domänintendent, en landssekreterare, en bruksförvaltare, en disponent, en landsfogde, en jordbrukskonsulent, en agronom, en hushållningssällskapskamrerare, en fattigvårdskonsulent, en major, en överstelöjtnant, en ryttmästare, en lägenhetsägare, en snickare, en möbelhandlare, en gårdsägare, en arbetare och en titellös.

Att överlämna beslutanderätten till landskommuners, d. v. s. till deras majoriteters gottfinnande är också vanskligt. Vi ha erfarenhet av, vilka svårigheter uppkommo i tillämpningen av allmänna expropriationslagens särbestämmelser om åstadkommande av tryggare bostadsförhållanden i samhällen med sammanträngd befolkning, vartill initiativ icke får tagas av annan än kommun och municipalsamhälle.

Den i förslaget under § 108 förbehållna ansökningsrätten till expropriation för egnahemsnämnderna och vissa kommunala organ under angivet förbehåll må ju kunna bibehållas såsom en naturlig anslutning till deras låneverksamhet. Men det får icke, synes mig, bliva, såsom förslaget stadgar, ett monopol utan endast en rätt. Det bör icke vara uteslutet att den enskilde, såsom är fallet i ensittarlagen, även kan komma med en hänvändelse. På detta sätt blir nog den lämpligaste jorden bäst framletad. Likaväl som den enskilde ägaren av ett hus kan framträda och begära lösningsrätt till tomten för att fullkomna sitt hem, så bör även exempelvis en brukare av ett ofullständigt jordbruk kunna påkalla att få fullkomna enligt lagens medgivande detta jordbrukarehem med tillskott i odlingsmark och även husbehovsskog. Om man emellertid ej vill gå så rationellt tillväga för tillfället, så bör väl kretsen av institutioner, som kunna taga sig an de jordlösa sak, vidgas och även penningar, som sammanskjutas på andra vägar än från statens egnahemslån, kunna få stödja det lofvärda förehavandet. En kompetens synes mig därför ock med fog böra tillerkännas enskilda föreningar för anskaffande av jord åt arbetslösa. En riksförening i sådant syfte har just i dagarna konstituerats.

8) Första stycket till § 110 och ingressen till första punkten i andra stycket synas mig icke vara av behovet påkallade. Enligt den allmänna lagen prövar ju Konungen vad som är »nödigt». Vad som man tilläventyrs velat säga i första stycket återfinnes ju, såsom mig synes, bättre formulerat redan i lagens 5 §. De anmärkta restriktionerna giva ock intryck, att vid expropriationslagens tillämpning för andra fall sådana betänkligheter ej behövde iakttagas. En sådan försiktighet är framför allt farlig för själva saken. Det påminner om statsmakternas nyligen medgivna låneunderstöd för kooperativt jordbruk, som omhögades med en

uppfordran till vederbörande att betrakta den blott som ett experiment och icke forcera saken. Vad nu i sagda avseende ifrågasatts i 110 § lägger hyenden under jordägarens ovillighet och uppfordrar myndigheterna att taga största hänsyn till ett sådant av lagen nästan premierat motstånd. Första stycket kan, om det vill sig illa, ock tagas till intäkt för en omfattande bevisningsskyldighet med krav på orimliga orienteringar i hela traktens terräng, för att den exproprierande skall kunna förvärva den mark, som på olika sätt bäst passar honom.

9) En fråga som osökt erbjuder sig till bedömande är spörsmålet, *huruvida ifrågavarande lagstiftning bör läggas under allmänna expropriationslagen* med dess påkallade hänvändelse för varje fall till Kungl. Maj:t och dess stora omkostnader. Eller om för de nu ifrågavarande fallen bör anordnas ett avlösningsförfarande i huvudsaklig anslutning till vad som stadgats i ensittarlagen. Den senare utvägen har jordkommissionen förordnat såväl för bildandet av nya jordbruk (del IV) som för komplettering av ofullständiga jordbruk och anskaffande av tomter till bostadslägenheter (del VI).

I motion nr 195 har ifrågasatts, att riksdagen efter samråd med vederbörande utskott och justitiedepartementets lagbyrå skulle låta utarbета och redan vid denna riksdag antaga en lagstiftning i sådant syfte. Något intresse därför har ej försports och tid därtill är också numera förutten.

På grund utav sakens brådskande beskaffenhet synes mig då ingen annan utväg stå öppen än att provisoriskt godtaga propositionens förslag i väsentliga delar samt i särskild skrivelse till regeringen begära ett ännu underlåtet övervägande av jordkommissionens förslag och de utformade konturer av problemets olika sidor, som ifrågasatts i nämnda förslag men saknas i propositionen.

Därmed brytes också samröret mellan teknisk och social jordfråga, mellan välgörenhet och rättsordning samt mellan de organ, som passa sig för att leda de båda uppgifterna. En sådan ordning har under lång tid förut praktiserats till gagn för en allsidig och praktisk organisation.

10) En särskild fråga är *ökandet av det ekonomiska biståndet*, som antagligen blir erforderligt, samt detta *jordbruksarbetes införlivande med de statsunderstödda kristidsarbetena*. Därmed torde dock böra anstå till nästa riksdag i avvaktan på ytterligare utredningar och erfarenheter.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen med anledning av propositionen nr 236 ville:

A) Provisoriskt godtaga propositionens huvudsakliga förslag, dock med följande ändringar:

1) 1 § 14 erhåller följande ändrade lydelse:

»14 för att främja bildandet av egna hem eller

mindre jordbruk eller för stärkande av ofullständigt jordbruk eller för frilösning av smärre arrendejordbruk.»

2) § 67 erhåller följande ändrade lydelse:

»Den exproprierande — — — åsamkat ställe. Har jordägaren och den exproprierande å ömse sidor tappat eller befinnes saken hava varit trivelaktig skall envar vidkännas sina egna utgifter. Kostnad — — — svarar.»

3) § 108 erhåller följande ändrade lydelse:

»Rätt till expropriation, som i 1 § 14 sägs, må sökas genom hushållningssällskaps — — — bedriven verksamhet. Sådan ansökan må ock utan dylikt sammanhang göras av statens egnahemsstyrelse, landsting, jordbrukskommission, kommunalnämnd samt arbetaresmåbruksnämnd eller annan av kommun tillsatt delegation med uppdrag att verka för någon av de i 1 § 14 omnämnda uppgifter, ävensom av enskilda föreningar för anskaffande av jord åt arbetslösa.»

4) § 110 erhåller följande förändrade lydelse:

»Expropriationsrätt må ej medgivas, om därigenom avsevärd olägenhet skulle tillskyndas markens ägare eller innehavare. Vid bedömande — — — uppgjord plan.»

B) Hos Kungl. Maj:t hemställa om övervägande av:

1) en definitiv särskild lagstiftning för de i 1 § 14 omnämnda ändamål, byggd på väsentlig anslutning till den i ensittarelagen stadgade förhandlingsordning och ett mera preciserat utformande av rättigheter och skyldigheter;

2) ett formellt förenklat expropriationsförfarande även för fall, då tvist ej uppstår, i syfte att, vid behov, avstått markområde varder omedelbart frigjort från de in-teckningar som besvara det.

Stockholm den 20 april 1933.

Carl Lindhagen.